

MESLEK SEÇİMİNDE
İLGİ, YETENEK ,KİŞİSEL ÖZELLİK
VE
DEĞERİN ÖNEMİ
*Veli Sunusu

EL CABİR MTAL Rehberlik Servisi

Meslek:

- Belirli bir eğitim sonucu kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş.

İnsanın yaşamını sürdürebilmek için yaptığı ve genellikle yoğun bir eğitim, çalışmayı gerektiren sürecin sonunda kişilerin kazandığı unvanın adıdır.

Meslek Seçiminin Önemi

- Sanayileşme ve teknolojik gelişmelerden önce insanlar genellikle yakın çevrelerindeki insanları model alarak onların mesleklerini devam ettiriyorlardı. Sanayileşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte toplum hayatının birçok evresinde değişiklikler meydana gelmiştir. Sosyal , ekonomik, psikolojik olarak insan yaşamı değişmeye başlamıştır. Bu değişimler, bireylerin meslek alanlarını genişletmiş ve mesleki kararlarını zorlaştırmıştır. İş yaşamındaki ne iş olsa yaparım düşüncesinden ziyade alanında ve mesleğinde uzman olan, düşünen, planlayan, uygulayan bireylere ihtiyaç duyulmaktadır.

MESLEK-İLGİ İLİŞKİSİ

- İlginin ne olduğu ve nasıl ölçülebileceği konusunda ilk çalışmalar 1916' da Carneige Teknoloji Enstitüsünde başlanmıştır. O günden bu güne ilginin ölçülmesi konusunda pek çok çalışma yapıldığı halde henüz ilginin ne olduğu konusunda net bir açıklama yapılmamıştır. (Kuzgun, 2006)
- Strong İLGİ yi; bir kimsenin bir kişiye nesneye veya faaliyete karşı gösterdiği hoşlanma, hoşlanmama ya da kayıtsız kalma şeklindeki tepki olarak tanımlamıştır (Kıyak, 2006).

- Sevmediğimiz, hoşlanmadığımız bir meslekte ne kadar başarılı oluruz? Bireyin sevdiği bir mesleğe yönelmesi iş yaşamındaki başarısını artıracaktır.
- Roe (1956) ya göre İLGİ ; bir kimsenin, özel bir gayret sarfetmeden, dikkat ettiği, gözlemlediği, üzerinde durup düşündüğü ve zevk alarak yaptığı işlerdir.(Kuzgun, 2006).

- Meslek seçimi, bireyin kişiliğinin yansımasıdır. Bireyin meslek seçiminde isabetli olması kişilik özelliklerini çok iyi tanıyıp bu özellikleri gerektiren mesleklere yönelmesine bağlıdır.

Anne –Baba Olarak Şunu Bilmeliyiz;

- Kişilerin kararlarında ilgilerini dikkate alabilmeleri için hem ilgilerinin hangi yönde olduğunu, hem de farklı mesleklerin her birinin ne tür ilgi gerektirdiği konusunda bilgi sahibi olmaları gereklidir (Kuzgun, 2009).

MESLEK-YETENEK İLİŞKİSİ

- Yetenek; herhangi bir davranışı (bilgi, beceri) öğrenebilme gücüdür. Bu güç, doğuştan sahip olunan gizil gücün, çevre ile etkileşimi ve eğitim sonucu işlenmiş ve yeni öğrenmeler için hazır hale getirilmiş kısmıdır. Yetenek, bir faaliyeti, işi kolayca yapmayı sağlayan özelliktir.

- Yetenekli olunan iş kolayca yapılır. Örneğin, sayısal yeteneği olan birey matematik problemlerini zorlanmadan çözebilir. Sözel yeteneği olan birinin hatipliği, görsel yeteneği olan birinin çizimi iyi olacaktır. Bu nedenle ki, meslek seçiminde yeteneğin önemini bilmeniz çocuklarınızın meslek seçiminde size yeni kapılar açabilir.

MESLEK-KİŞİSEL ÖZELLİK İLİŞKİSİ

- Meslek seçimi, bireyin kişiliğinin yansımasıdır. Bireyin meslek seçiminde isabetli olması kişilik özelliklerini çok iyi tanıyıp bu özellikleri gerektiren mesleklere yönelmesine bağlıdır.
- 4 Çift Temel Kişilik Özelliği :
- Dışadönük (D) – İçedönük (İ) (İç dünya ile dış dünya arasındaki tercihleri belirler)
- Duyumsama (Du) – Sezgiselik (S) (Bilgileri nasıl, edindiğimizi belirler)
- Düşünme (Dş) – Hissetme (H) (Karar verme sürecimizin göstergesidir)
- Yargılama (Y) – Algılama (A) (Daha düzenli bir yaşam tarzı ile esnek bir yaşam tarzı arasında tercihimizi gösterir.)

Bireylerin çok farklı kişilik özellikleri vardır :

Atak, girişken, idealist, hayal gücü zengin, realist, mantıklı, alçak gönüllü, düzenli, kurallara bağlı, bağımsız hareket eden, içe kapanık vb. çok çeşitli kişilik özellikleri bulunur.

- Bireyin sayılan bu özelliklerinden hangilerine sahip olduğunu belirlemesi, seçimini bu doğrultuda yapması gerekir. İnsanlarla iletişimi iyi olan, ikna gücü yüksek, insanlarla devamlı ilişki halinde olan girişimci niteliklere sahip olan birey avukat, politikacı ya da pazarlamacı olabilir. Kurallara bağlı, düzenli, sorumlu, rasyonel niteliktekiler bankacılık, muhasebe, matematik gibi mesleki yönelmeleri isabetli olacaktır.

MESLEK-DEĞER İLİŞKİSİ

- Bireyler günümüzde, meslek seçerken aile, arkadaş ve toplumsal çevrenin kendilerinden beklentilerine, o mesleğin sağladığı kazanç durumuna, kendisine getireceği sosyal statü ya da getirdiği prestije göre meslek tercihi yapma eğilimindedir. Bunun yanında toplumun sağladığı olanaklar ve bu olanaklardan yararlanmada koyduğu kurallar ve sınırlar yüzünden bireyler ihtiyaçlarını ve onu karşılayacak davranış tarzlarını ve hedefleri önem sırasına koymak zorundadır.

- Güney (1982), öğrencilerin meslek seçerken değerlerini ne ölçüde dikkate aldıklarını bazı araştırmalarda ele almıştır. Bu konuda çalışan araştırmacılar önce öğrencilere bir dizi meslek değeri verip bunları önem sırasına göre yazmalarını, daha sonra girmek istedikleri meslekleri belirtmelerini istemişlerdir. Bulgular öğrencilerin girmek istedikleri mesleklerin, önem verdikleri meslek değerleri ile ilişkisinin zayıf olduğunu göstermiştir. Daha sonra bu tutarsızlığı gösteren bir rehberlik programı uygulamışlar ve meslek değerleri ile seçilen meslekleri bir daha sormuşlardır. Sonuçta çoğunun tercih ettikleri mesleklerin sırasını değiştirmediklerini buna karşılık değer sıralamalarını meslek sıralamalarına uyacak şekilde değiştirdiklerini gözlemişlerdir (Kuzgun, 2006).

- Meslek seçiminin gelişigüzel yapıldığı hallerde birey başarısız olur, düş kırıklığına uğrar, mesleğinde ilerleyemez. Bazı hallerde meslek değişimi bile imkânsız olabilir.
- Bireyin tüm yaşamını ve mutluluğunu etkileyen meslek seçimi, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Bu konunun çözümünde de birey hem kendi özelliklerini, hem de sürdüreceği mesleğin özelliklerini göz önünde tutarak mesleğini seçmelidir.

- Meslek seçimi çözümlü zor olan konudur. Çözümlü zor olan bu konuda bireyin yardıma ihtiyacı vardır. Bu yardımcı sağlayan mesleki rehberliktir.
- Okullarda rehber öğretmenler olarak bizler öğrencilerimize bu konuda rehberlik yapmaktayız. Ancak unutulmaması gerekir ki bu süreçte aile olarak sizler de bahsedilen bu bilgileri dikkate alarak çocuklarınızın meslek seçiminde pozitif rol alabilirsiniz.

- KAYNAKÇA

- Berdan, İ. E. (2008). Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmen ve Öğrencilerin Yeteneklerinin Alan ve Meslek Seçimine Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Yeşilyaprak, B. (2004). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım
- Kuzgun, Y. (2006) Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş. İstanbul. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kıyak, S. (2006). Genel Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimi Yaparken Temel Aldığı Kriterler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kuzgun, Y. (2009). Meslek Gelişimi ve Danışmanlığı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Meslek Seçimi Yolculuğunda Çocuklarınızın Yanında Olabilmeyi Ümit Eder ve Hepinize Teşekkür Ederiz 😊

- **EL CABİR MTAL Rehberlik Servisi**